

บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน” มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน และตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน 2) การสร้างเครื่องมือประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน 3) การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน 4) การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของผลการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน และ 5) การสร้างคู่มือการใช้แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มตัวอย่างที่ตอบประเมินฉบับที่ 1 ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คนและครูพี่เลี้ยง จำนวน 210 คน กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบประเมินฉบับที่ 2 ได้แก่อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 70 คน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 420 คน

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน และตอนที่ 3 ค่าสถิติพื้นฐานของผลการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

ผลการสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับมาตรฐานของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนและมาตรฐานคุณสมบัติสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนของคุรุสภา มากำหนดกรอบแนวคิด มาตรฐานและรายการประเมินสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน โดยกำหนดแบบประเมินทั้งหมด 2 ฉบับ มีมาตรฐาน 17 มาตรฐาน ดังนี้

แบบประเมินฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง มีทั้งหมด 8 มาตรฐาน มีรายการประเมิน 50 รายการ ประกอบด้วย 1) สถานศึกษามีการจัดการองค์การ โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา 2) สถานศึกษา ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา 3) สถานศึกษามีการจัด

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
 4) สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครูตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
 5) สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนและ
 ท้องถิ่น 6) สถานศึกษาจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 7) สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการ
 เรียนรู้ 8) สถานศึกษามีอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ

แบบประเมินฉบับที่ 2 ให้ข้อมูลโดยอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 ครู มีทั้งหมด 9 มาตรฐาน มีรายการประเมิน 50 รายการ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีคุณธรรม
 จริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ
 3) ครูมี จิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม และจริยธรรม 4) ครูมีความสามารถในการจัดการ
 เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) ครูมีความสามารถในการแสวงหา
 ความรู้ คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 6) ครูมีคุณวุฒิ ความรู้
 ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ 7) สถานศึกษามีการจัดองค์การ โครงสร้าง และการ
 บริหารงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความพร้อมในการเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู 8) ผู้บริหาร
 มีความสามารถในการบริหารหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 9) ครูมีความสามารถในการเป็นครูที่
 เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ได้แก่
 2.1 ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) ของแบบประเมิน
 แยกแต่ละฉบับโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) ดังนี้

แบบประเมินฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เลี้ยง มีค่าความเที่ยงทั้ง
 ฉบับเท่ากับ 0.71 จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.73
 และครูที่เลี้ยงมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.70

แบบประเมินฉบับที่ 2 ให้ข้อมูลโดยอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 ครูมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า อาจารย์นิเทศก์มีค่าความ
 เที่ยงเท่ากับ 0.73 และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83

2.2 ความเที่ยงระหว่างผู้ให้ข้อมูล (Inter-Rater Reliability) ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวน
 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน
 และแทนค่าด้วยสูตรหอยท์ พบว่า

แบบประเมินฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เลี้ยง มีค่าความเที่ยง
 ระหว่างผู้ให้ข้อมูล เท่ากับ 0.999

แบบประเมินฉบับที่ 2 ให้ข้อมูลโดยอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีค่าความเที่ยงระหว่างผู้ให้ข้อมูล เท่ากับ 0.999

2.3 ความตรง (Validity) โดยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พบว่าแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษา ฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับเนื้อหาของมาตรฐาน (IOC) ตั้งแต่ 0.14 ถึง 1.00 และมีรายการประเมินที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.50 ขึ้นไป จำนวน 50 รายการ โดยมีค่าตั้งแต่ 0.71-1.00 ส่วนแบบประเมินฉบับที่ 2 ให้ข้อมูลโดยอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับเนื้อหาของมาตรฐาน (IOC) ตั้งแต่ 0.14 ถึง 1.00 และมีรายการประเมินที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.50 ขึ้นไป จำนวน 90 รายการ โดยมีค่าตั้งแต่ 0.71-1.00

2.4 ความตรงเชิงโครงสร้าง (Confirmatory Factor Analysis) ของมาตรฐานสถานศึกษา สำหรับปฏิบัติการสอน พบว่าโมเดลของแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบประเมินฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง มีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 4.49 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.972 องศาอิสระเท่ากับ 12 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.0 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.0 ผลการวิเคราะห์ห้อยค์ประกอบ พบว่ามาตรฐานทั้ง 8 มาตรฐานมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ตั้งแต่ 0.30 - 1.87 สามารถสร้างสเกลองค์ประกอบของมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน อยู่ในรูปสมการได้ดังนี้

$$PDS = 0.01^{**}(MANAGE) + 0.02^{**}(RELATION) + 0.09^{**}(ENVIRON) + 0.20^{**}(DEVELOP) + 0.01^{**}(LEARNING) + 0.03^{**}(CENTER) + 0.36^{**}(MEDIA) + 0.31^{**}(BUILDING)$$

จากแบบประเมินฉบับที่ 2 ให้ข้อมูลโดยอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 22.28 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.408 องศาอิสระเท่ากับ 22 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.028 ผลการวิเคราะห์ห้อยค์ประกอบ พบว่ามาตรฐานทั้ง 9 มาตรฐานมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ตั้งแต่ 0.30 - 1.87 สามารถสร้างสเกลองค์ประกอบของมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน อยู่ในรูปสมการได้ดังนี้

$$PDS = 0.08^{**}(MORAL) + 0.15^{**}(LEADER) + 0.10^{**}(ETHICS) + 0.12^{**}(LATENCY) + 0.05^{**}(GRADUATE) + 0.28^{**}(MANAGPDS) + 0.17^{**}(ORGANPDS) + 0.33^{**}(ADMINPDS) + 0.14^{**}(COTEACH)$$

ตอนที่ 3 ค่าสถิติพื้นฐานของผลการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

3.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ได้แก่ แบบประเมินฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 ข้อ พบว่า สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนได้คะแนนเฉลี่ย 43.73 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 29 คะแนน คะแนนสูงสุด 49 คะแนน และส่วนใหญ่ได้คะแนน 45 คะแนน (Mode = 45) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 4.39 การแจกแจงมีลักษณะเบ้ขวา (Skewness = -1.60) คือข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม และมีค่าความโด่ง (Kurtosis = 2.37) แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ

แบบประเมินฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยครูที่เลี้ยง จำนวน 50 ข้อ พบว่า สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนได้คะแนนเฉลี่ย 44.56 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนสูงสุด 50 คะแนน และส่วนใหญ่ได้คะแนน 44 คะแนน (Mode = 44) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 4.02 การแจกแจงมีลักษณะเบ้ขวา (Skewness = -2.98) คือข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม และมีค่าความโด่ง (Kurtosis = 16.27) แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ

แบบประเมินฉบับที่ 2 ให้ข้อมูลโดยอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 50 ข้อ พบว่า สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนได้คะแนนเฉลี่ย 42.40 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 28 คะแนน คะแนนสูงสุด 50 คะแนน และส่วนใหญ่ได้คะแนน 44 คะแนน (Mode = 44) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 4.78 การแจกแจงมีลักษณะเบ้ขวา (Skewness = -0.99) คือข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม และมีค่าความโด่ง (Kurtosis = 1.05) แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ

แบบประเมินฉบับที่ 2 ให้ข้อมูลโดยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 50 ข้อ พบว่า สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนได้คะแนนเฉลี่ย 44.95 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน คะแนนสูงสุด 50 คะแนน และส่วนใหญ่ได้คะแนน 48 คะแนน (Mode = 48) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 4.86 การแจกแจงมีลักษณะเบ้ขวา (Skewness = -2.75) คือข้อมูลส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม และมีค่าความโด่ง (Kurtosis = 10.54) แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงที่สูงกว่าโค้งปกติ

การวิเคราะห์ร้อยละระดับมาตรฐานของผลการประเมินสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน พบว่า จากแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับเมื่อพิจารณาจากคะแนนรวมทั้งฉบับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 แห่งมีระดับมาตรฐานของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนอยู่ในขั้นสู่มาตรฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่สำคัญในการนำมาอภิปราย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การกำหนดองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และลักษณะของแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน 2) การสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน และ 3) คุณภาพของแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

1. การกำหนดองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และลักษณะของแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้นำมาตรฐานหลักและมาตรฐานย่อยที่ได้จากมาตรฐานคุณสมบัติสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนของคุรุสภามากำหนดเป็นโครงสร้างเนื้อหาของแบบประเมิน ซึ่งยังไม่มียานวิจัยที่นำมาตรฐานฉบับนี้มาพัฒนาเป็นแบบประเมินมาก่อน ที่ผ่านมาสำนักรงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งทำการวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยใช้กรอบการวิจัยเดียวกันและมาตรฐานในการประเมินเดียวกัน เพียงแต่มีข้อแตกต่างในรายละเอียดของบริบทและกระบวนการดำเนินงาน เช่นมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีและมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีความใกล้เคียงกันคือ 1) โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูทุกแห่งได้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู และ 2) ได้ดำเนินการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (อารี สาริปา, 2548) มาตรฐานฉบับนี้ได้นำไปใช้เพียงในกลุ่มของสถาบันผลิตครูที่เป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่สถาบันผลิตครูอื่น ๆ ไม่ได้นำไปใช้ด้วย ก่อให้เกิดความไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ ซึ่งต่างกับในส่วนของต่างประเทศ สถาบันผลิตครูส่วนใหญ่ได้นำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ที่สภาการรับรองวิทยฐานะครูศาสตร์แห่งชาติ (National Council for Accreditation of Teacher Education : NCATE) จัดทำขึ้นไปใช้ในการประเมินโรงเรียน โดยมาตรฐานที่ NCATE กำหนดขึ้นมี 5 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 ชุมชนการเรียนรู้ (learning community) มาตรฐานที่ 2 ความรับผิดชอบและการรับรองคุณภาพ (accountability & quality assurance) มาตรฐานที่ 3 ความร่วมมือ (collaboration) มาตรฐานที่ 4 ความเสมอภาคและความแตกต่าง (diversity & equity) และ มาตรฐานที่ 5 โครงสร้าง ทรัพยากรและบทบาท (structures, resources, and roles) โดยในแต่ละมาตรฐานจะกำหนดประเด็นย่อย ๆ ที่โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูจะต้องดำเนินการแตกต่างกัน และในแต่ละประเด็นย่อยจะกำหนดสิ่งที่โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูต้องมีและดำเนินการ 4 ระดับ คือ ระดับเริ่มต้นเป็นการบอกหรือระบุ ความเชื่อ แนวคิด ข้อตกลง แผนงาน จุดเริ่มต้น นโยบายของโรงเรียน ระดับที่ 2 เป็นขั้นการพัฒนาเป็นขั้นการเริ่มดำเนินกิจกรรมตามพันธกิจหรือข้อตกลงร่วมกันในการเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ระดับที่ 3 ขึ้นสู่มาตรฐาน มีการบูรณาการพันธกิจของผู้ร่วมงาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูเข้าไปในงานปกติของหน่วยงาน มีการ

สนับสนุนจากหน่วยงานเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และระดับที่ 4 ขึ้นการ เป็นผู้นำ เป็นขั้นที่โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูสามารถดำเนินงานจนสำเร็จ มีความต่อเนื่องและมี ผลงานเป็นที่ประจักษ์ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานอย่างเป็น ระบบทั้งในระดับเขตและประเทศชาติ

ลักษณะของแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ 2 รายการ คือมีและไม่มี ซึ่งต่างจากงานวิจัยของอภิสิทธิ์พร สถิติย์ภาติกุลและคณะ (2548) เมตตา นพประดิษฐ์ และคณะ (2548) บุษผา เรื่องรองและคณะ (2549) สุรพล เรื่องรองและคณะ (2548) และอารี สาริปา และคณะ (2548) ซึ่งใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับคือ มี/ปฏิบัติได้ตามเกณฑ์, มี/ปฏิบัติ ไม่ได้ตามเกณฑ์และไม่มี/ไม่ได้ปฏิบัติ ซึ่งแบบมาตราส่วนประมาณค่านั้นมีเกณฑ์การประเมินที่ เข้มข้นขึ้นไปเรื่อย ๆ อาจก่อให้เกิดความสับสนในการตัดสินใจประเมินและต้องใช้เวลาในการ พิจารณาเกณฑ์เพิ่มขึ้นด้วย

2. การสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

การสร้างและพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนนั้นผู้วิจัยมี วิธีสร้างที่ถูกต้องตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ในการ ประเมิน การกำหนดองค์ประกอบที่จะนำมาสร้างข้อคำถาม เนื่องจากเอกสารและงานวิจัยยังไม่มี ความเป็นปัจจุบันจึงมีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดมาตรฐานสถานศึกษาเพิ่มเติม มีการ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในด้านความตรงและความเที่ยง ซึ่งต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาที่ไม่ได้ ระบุคุณภาพของเครื่องมือ

3. คุณภาพของแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

3.1 ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability)

ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) ของแบบ ประเมินฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง โดยผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มครูพี่เลี้ยงมี ค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับสูงสุดคือ 0.71 และค่าความเที่ยงของแบบประเมินฉบับที่ 2 ให้ข้อมูลโดย อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูมีค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับสูงสุดคือ 0.82 ซึ่งมีค่าสูง อาจเป็นเพราะกลุ่มครู พี่เลี้ยงมีความใกล้ชิด คุ้นเคยกับระบบโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาเป็นอย่างดีและที่สำคัญ กลุ่ม ครูพี่เลี้ยงเป็นผู้รับนโยบายในการเป็นสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน โดยตรงจากผู้บริหาร สถานศึกษา ทำให้มีโอกาสสังเกตคุณลักษณะและบริบทของสถานศึกษาได้บ่อยและมากกว่า บุคลากรท่านอื่น ส่วนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงในสถานศึกษา สำหรับปฏิบัติการสอนทำให้มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Heneman and Waxley, 1984 อ้างถึงในบุญขจรศรี เต็มชัย, 2546) พบว่าความมากน้อยในการสังเกต มีผลต่อความแม่นยำในการประเมินค่าโดยค่าความแม่นยำจะสูงขึ้นเมื่อผู้ให้ข้อมูลได้มีโอกาสสังเกต

มากขึ้น ดังนั้นในการนำแบบประเมินให้ผู้ใช้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้ที่รู้จักตัวผู้ถูกประเมินและมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ถูกประเมินเป็นอย่างดี

แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ฉบับที่ 1 ให้ข้อมูลโดยครูที่เลี้ยง มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครูตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ มีค่าความเที่ยงต่ำคือ -0.14 ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมประสิทธิ์ความเที่ยงคือความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่มผู้สอบ ความยาวของแบบสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบและระยะเวลาในการทำข้อสอบ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548) และลักษณะของแบบประเมินที่ผู้วิจัยเลือกใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ 2 รายการคือมีและไม่มี ซึ่งรูปแบบของแบบประเมินแบบตรวจสอบรายการควรมีประเด็นคำถามที่สำคัญเพียงประเด็นเดียว เพื่อให้คำถามเข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่สับสน ควรถามในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ หลีกเลี่ยงคำถามที่เป็นการตัดสินใจหรือความคิดเห็นเฉพาะบุคคล หลีกเลี่ยงคำถามที่เป็นข้อโต้แย้งที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ ระวังข้อความที่เป็นปฏิเสธ และควรเน้นให้ชัดเจน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548)

3.2 ความเที่ยงระหว่างผู้ให้ข้อมูล (Inter-Rater Reliability)

ความเที่ยงระหว่างผู้ให้ข้อมูล (Inter-Rater Reliability) ในการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครื่องมือที่ต้องมีความสอดคล้องกันระหว่างคะแนนของผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนนั้นๆ ซึ่งจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในแบบประเมิน และแทนค่าด้วยสูตรสหสัมพันธ์พบว่ามีความเที่ยงเท่ากับ 0.999 ทั้งสองฉบับ ซึ่งในการประเมินแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ควรมีผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป (Groulund, 2003) เพื่อลดความคลาดเคลื่อน โดยการหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้ให้ข้อมูล (Inter-Rater Reliability) เพื่อดูความสอดคล้องระหว่างผู้ให้ข้อมูล จะทำให้มีความน่าเชื่อถือในการประเมินมากขึ้น

3.3 ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

การพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับมาตรฐานของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนและมาตรฐานคุณสมบัติสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนของคุรุสภา นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดมาตรฐานและรายการประเมินสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน โดยผ่านการตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้างเนื้อหาของมาตรฐานและรายการประเมิน ความชัดเจนของรายการประเมินและความตรงตามเนื้อหา โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับมาตรฐานที่ใช้ในการประเมินสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน (ตามรายชื่อในภาคผนวก ข) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้ 1) บุคลากรจากคุรุสภาที่กำหนดมาตรฐานคุณสมบัติสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน 3) บุคลากรที่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการนิเทศก์หรือดูแลนักศึกษาฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครู โดยคัดเลือกรายการประเมินที่มีผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ทำให้เชื่อได้ว่าแบบประเมินทุกฉบับมีความตรงตามเนื้อหาที่เชื่อถือได้

3.4 ความตรงเชิงโครงสร้าง (Confirmatory Factor Analysis)

จากการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างนั้นเป็นการศึกษาว่าตัวบ่งชี้มาตรฐานที่ต้องการวัดนั้นสามารถวัดคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้จริงหรือไม่ ซึ่งจากการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่าข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องกับโมเดลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแสดงว่า การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาทั้ง 2 ฉบับ มีตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับงานวิจัยหลาย ๆ ฉบับ เช่น จุติพร อัสวโสวรรณและคณะ (2551), ปุณฺษรศมี เต็มชัย (2546) และ อารี สาริปาและคณะ (2549) และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณสมบัติสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนของครูสภา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2551) ที่ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นแนวคิดมาตรฐานและรายการประเมิน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สารสนเทศที่ได้จากการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนสามารถนำไปใช้ในการประเมินและสรรหาสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมสำหรับใช้ในการปฏิบัติการสอนเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกสถานศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถใช้เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. แบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนและสถาบันผลิตครูสามารถนำไปใช้ประเมินเพื่อปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการเป็นสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนที่ดี
3. สารสนเทศที่ได้จากการประเมินสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. การพัฒนาแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนนี้เป็นการสร้างและพัฒนาแบบประเมินเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน แต่เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้สอบถามถึงภูมิหลังของสถานศึกษาในด้านระยะเวลาที่เป็นสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน, การเข้าเป็นสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนได้อย่างไร, สถาบันผลิตครูได้ประเมินคุณภาพของสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนอย่างไร ฯลฯ ดังนั้นผู้ที่ให้นำแบบประเมินมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนไปใช้ควรพิจารณาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นสารสนเทศในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอนครั้งต่อไป ควรมีการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดเปรียบเทียบกับมาตรฐานอื่น เพื่อหาความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์เปรียบเทียบกันเพื่อดูความสอดคล้องของคะแนนที่ได้